

FUNKCJONOWANIE POWIATOWEGO ZESPOŁU DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W RACIBORZU

Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku.

Dnia 29 czerwca 1999 r. Rada Powiatu Raciborskiego podjęła uchwałę nr IX/73/99 w sprawie zawarcia porozumienia o objęciu działaniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Rybniku obszaru Powiatu Raciborskiego. Działając w oparciu o podobne uchwały rad gmin i powiatów dnia 25 sierpnia 1999 r. zostało zawarte porozumienie w sprawie objęcia działaniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Rybniku obszaru miast: Gliwice, Jastrzębie Zdrój, Tychy, Żory oraz obszaru powiatu: Pszczyńskiego, Raciborskiego, Rybnickiego, Wodzisławskiego, Gliwickiego i Mikołowskiego.

W celu ułatwienia funkcjonowania Zespołu dnia 31 grudnia 2003 r. Powiat Raciborski zawarł z Miastem Rybnik porozumienie w sprawie: objęcia działaniem Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku obszaru Powiatu Raciborskiego. Podobne porozumienia zawarły miasta Gliwice, Jastrzębie Zdrój, Tychy, Żory oraz powiaty Pszczyński, Rybnicki, Wodzisławski, Gliwicki i Mikołowski.

Od pierwszych dni działalności rybnickiego Zespołu do organów powiatu docierały informacje oraz wnioski o potrzebie usprawnienia prac Zespołu lub konieczności powołania własnej jednostki. Realizując częściowo te postulaty, kolejne zarządy, wyrażały zgodę na nieodpłatne użytkowanie pomieszczeń Domu Pomocy Społecznej „Złota Jesień” w Raciborzu przez składy orzekające rybnickiego Zespołu. Dodatkowo udzielano pozwoleń na przyjmowanie wniosków i wydawanie dokumentów przez pracownika rybnickiego Zespołu 2 razy w miesiącu w pomieszczeniach Starostwa, udostępnianych zespołowi nieodpłatnie. Sporadycznie orzekanie odbywało się również w Domu Pomocy Społecznej Plac Jagielly 3.

Tabela nr 1. Posiedzenia składów orzekających rybnickiego Zespołu w Raciborzu.

Rok	DPS „Złota Jesień”	DPS Plac Jagielly 3
2014	16	0
2015	14	3
2016	12	0
2017	12	1

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 2. Wybrane aspekty funkcjonowania Powiatowego Zespołu do Spraw orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku.

Rok	Dotacja z budżetu państwa (zł)	Dotacje jst (zł)	Dotacja Powiatu Raciborskiego (zł)	Ilość złożonych wniosków	Ilość wydanych orzeczeń	Ilość wydanych legitymacji	Ilość wydanych kart parkingowych*
2014	689 400,00	439 591,00	86 223,00	Brak danych	1 536	256	127
2015	872 520,00	593 987,16	116 466,48	1 687	1 623	274	441
2016	830 670,00	545 625,50	103 800,43	1 639	1 262	270	184
2017	713 119,25	626 076,68	128 501,40	1555	1 311	276	224

Źródło: Opracowanie własne. *karty wydawane od 1 lipca 2014 r.

Działania przygotowawcze do powołania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu.

Biorąc pod uwagę fakt, iż powyższe działania tylko w części zaspakajały oczekiwania niepełnosprawnych mieszkańców powiatu, ich rodzin oraz opiekunów prawnych, dnia 25 maja 2016 r. Zarząd Powiatu podjął decyzję o rozpoczęciu działań dotyczących utworzenia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu.

Na potrzeby funkcjonowania Zespołu z obiektu Szpitala Rejonowego w Raciborzu przy ul. Gamowskiej 3, bez uszczerbku dla podstawowej działalności lecznicy, zostały wydzielone pomieszczenia o łącznej powierzchni 201,22 m² oraz miejsce o powierzchni 64,12 m² przeznaczone do tymczasowego składowania dokumentów. Zaplanowano wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych oraz miejsc parkingowych bezpośrednio w sąsiedztwie siedziby Zespołu. W projekcie budżetu na 2017 rok zaplanowano środki finansowe na adaptację pomieszczeń oraz zakup wyposażenia.

Jednocześnie przeprowadzono procedurę, w wyniku której pozyskano grupę lekarzy, którzy wyrazili zgodę na pracę w składach orzekających Zespołu jako specjaliści:

- chorób wewnętrznych,
- pediatrii,
- psychiatrii,
- okulistyki,
- otolaryngologii,
- neurologii,
- ortopedii,
- chirurgii.

Zaplanowano, iż Zespół powstanie jako komórka organizacyjna Starostwa Powiatowego w Raciborzu, a kwestie kadrowo – księgowe – administracyjne realizowane będą przez służby tutejszego Starostwa.

Po zakończeniu okresu przygotowawczego, dnia 19 września 2016 r., Starosta Raciborski wystąpił do Wojewody Śląskiego z wnioskiem o wyrażenie zgody na utworzenie w Raciborzu Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z dniem 1 kwietnia 2017 r. Dnia 11 lipca 2017 r. Wojewoda Śląski wyraził zgodę na rozpoczęcie działalności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu z dniem 1 stycznia 2018 r.

Koszt całego zadania polegającego na uruchomieniu działalności raciborskiego Zespołu wyniósł 436.840,71 zł brutto, w tym:

– dokumentacja projektowa	– 17 097,00 zł,
– roboty budowlane	– 321 924,59 zł,
– nadzory branżowe	– 2 091,00 zł,
– wyposażenie w meble i regały	– 64 786,45 zł,
– wyposażenie teleinformatyczne, komputery	– 30 941,67 zł.
- oraz system kolejkowy i wyposażenie serwerowni.

Powołanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu.

W dniu 22 grudnia 2017 r. Starosta Raciborski Zarządzeniem nr 156/2017 powołał z dniem 1 stycznia 2018 r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu oraz Przewodniczącego Zespołu. Następnie, na wniosek Przewodniczącego, Starosta powołał członków Zespołu, który tworzą:

- 1) Sekretarz Zespołu;
- 2) lekarze w poszczególnych specjalnościach tj. okulista, neurolog, ortopeda, chirurg, laryngolog, pediatra, internista, psychiatra;
- 3) specjaliści tj. psycholodzy, pedagodzy, doradcy zawodowi i pracownicy socjalni.

Zespół rozpoczął działalność 3 stycznia 2018 r. w budynku przy ul. Gamowskiej 3.

Zadania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu

Do zadań Zespołu należą w szczególności:

- 1) wydawanie orzeczeń o niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia;
- 2) wydawanie orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia;
- 3) wydawanie orzeczeń o odmowie wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności;
- 4) wydawanie orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy;
- 5) wydawanie legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności;
- 6) wydawanie kart parkingowych osobom uprawnionym;
- 7) prowadzenie rejestracji wniosków w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności;
- 8) zapewnienie obsługi organizacyjnej składów orzekających;
- 9) sprawowanie nadzoru nad dokumentacją orzeczniczą znajdującą się w posiadaniu Zespołu;
- 10) współpraca z organami administracji rządowej i samorządowej;
- 11) udzielanie informacji w zakresie działalności Zespołu.

Tabela nr 3. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności w I kwartale 2018 r.

Lp.	Cel złożenia wniosku	Liczba
1	Odpowiednie zatrudnienie	102
2	Szkolenie	1
3	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	4
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	44
5	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/ korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych	57
6	Zasilek stały	0
7	Zasilek pielęgnacyjny	83
8	Korzystanie z karty parkingowej	66
9	Inne	21
Łącznie		378

Źródło: Opracowanie własne.

Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Raciborzu.

Od pierwszego dnia działalności Zespół cieszy się ogromnym zainteresowaniem mieszkańców powiatu. Znajduje to odzwierciedlenie w statystykach dotyczących wniosków złożonych w pierwszym kwartale funkcjonowania jednostki w Raciborzu.

Tabela nr 4. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności.

Lp.	Cel złożenia wniosku	Liczba
1	Zasiłek pielęgnacyjny	36
2	Zasiłek stały	22
3	Inne	4
Łącznie		62

Źródło: Opracowanie własne.

Istotnym aspektem działalności Zespołu jest przejęcie na starcie części wniosków o wydanie orzeczenia złożonych przez mieszkańców powiatu w IV kwartale 2017 r. do Zespołu w Rybniku. Wnioski te nie zostały zrealizowane w roku ubiegłym i w dniu 3 stycznia przekazane zgodnie z właściwością do raciborskiej jednostki.

Tabela nr 5. Liczba i cel wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności przekazanych przez Zespół w Rybniku.

Lp.	Cel złożenia wniosku	Liczba
1	Odpowiednie zatrudnienie	27
2	Szkolenie	0
3	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	0
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	18
5	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/ korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych	21
6	Zasiłek stały	0
7	Zasiłek pielęgnacyjny	27
8	Korzystanie z karty parkingowej	22
9	Inne	5
Łącznie		120

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 6. Liczba i cel wniosków o ustalenie niepełnosprawności przekazanych przez Zespół w Rybniku.

Lp.	Cel złożenia wniosku	Liczba
1	Zasiłek pielęgnacyjny	25
2	Zasiłek stały	4
3	Inne	0
Łącznie		29

Źródło: Opracowanie własne.

Podsumowując powyższe dane w pierwszym kwartale 2018 r. Zespół w Raciborzu miał do rozpatrzenia łącznie 589 wniosków o wydanie orzeczenia.

Tabela nr 7. Liczba wniosków dotyczących wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności za okres 03.01.2018 r. – 31.03.2018 r.

Lp.	Rodzaj wniosku	Liczba	Łącznie
Wnioski złożone w Raciborzu			
1	Wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności	378	440
2	Wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	62	
Wnioski złożone w Rybniku i przekazane do rozpatrzenia			
3	Wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności	120	149
4	Wniosek o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności	29	
Łącznie			589

Źródło: Opracowanie własne.

W pierwszym kwartale odbyło się łącznie 11 posiedzeń składów orzekających:

- 3 posiedzenia w lutym,
- 8 posiedzeń w marcu.

W trakcie posiedzeń wydano łącznie 213 orzeczeń.

Tabela nr 8. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia w okresie 03.01.2018 r. – 31.03.2018 r.

Lp.	Rodzaj orzeczenia	Liczba
1	Orzeczenie z określeniem stopnia niepełnosprawności	160
2	Orzeczenie o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	4
3	Orzeczenie o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	2
Łącznie		166

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 9. Liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia w okresie 03.01.2018 r. – 31.03.2018 r.

Lp.	Rodzaj orzeczenia	Liczba
1	Orzeczenie o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	41
2	Orzeczenie o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	6
3	Orzeczenie o odmowie ustalenia niepełnosprawności	0
Łącznie		47

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 10. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia w okresie 03.01.2018 r. – 31.03.2018 r. według przyczyn niepełnosprawności i stopnia.

Lp.	Symbole	Stopień niepełnosprawności			
		znaczny	umiarkowany	lekki	razem
1	01-U	1	2	1	4
2	02-P	5	8	2	15
3	03-L	0	0	4	4
4	04-O	1	0	0	1
5	05-R	7	17	15	39
6	06-E	0	0	1	1
7	07-S	11	6	1	18
8	08-T	6	4	0	10
9	09-M	9	0	0	9
10	10-N	16	15	4	35
11	11-I	9	13	2	24
12	12-C	0	0	0	0
Łącznie		65	65	30	160

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 11. Liczba wydanych orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia w okresie 03.01.2018 r. – 31.03.2018 r. według przyczyn niepełnosprawności i wieku.

Lp.	Symbole	Wiek			
		0-3 lat	4-7 lat	8-16 lat	razem
1	01-U	0	0	2	2
2	02-P	0	0	4	4
3	03-L	1	1	1	3
4	04-O	1	0	0	1
5	05-R	0	0	2	2
6	06-E	0	2	0	2
7	07-S	0	0	0	0
8	08-T	0	1	0	1
9	09-M	0	1	2	3
10	10-N	7	1	4	12
11	11-I	3	2	1	6
12	12-C	1	2	2	5
Łącznie		13	10	18	41

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela nr 12. Liczba wydanych orzeczeń dla osób powyżej 16 roku życia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych po raz pierwszy.

	Stopień niepełnosprawności			
	znaczny	umiarkowany	lekki	razem
Liczba orzeczeń	37	16	15	68

Źródło: Opracowanie własne.

Od powyższych orzeczeń 8 osób złożyło odwołanie od treści orzeczenia, z tego:

- 6 odwołań dotyczyło osób powyżej 16 roku życia,
- 2 odwołania dotyczyły osób poniżej 16 roku życia.

Ponadto osoby posiadające ważne orzeczenie o stopniu bądź niepełnosprawności występowały do Zespołu z wnioskiem o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej. Wnioski takie podlegają rejestracji w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMOoN) i również za jego pośrednictwem pracownicy Zespołu przesyłają legitymacje do wydruku. Dokument ten drukowany jest przez Polską Wytwórnę Papierów Wartościowych w Warszawie. Wydanie legitymacji jest bezpłatne.

Tabela nr 6. Liczba wniosków o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej za I kwartał 2018 r.

Lp.	Rodzaj wniosku	Liczba
1	Wniosek o legitymację dla osoby przed 16 rokiem życia	127
2	Wniosek o legitymację dla osoby po 16 roku życia	14
Łącznie		141

Źródło: Opracowanie własne.

W pierwszym kwartale w Zespole wydano łącznie 114 legitymacji.

Kolejnym zadaniem realizowanym przez Zespół jest wydawanie osobom uprawnionym karty parkingowej. W pierwszym kwartale bieżącego roku do Zespołu wpłynęło łącznie 39 wniosków o wydanie karty. W efekcie do końca marca wydano:

- 34 karty parkingowe,
- 1 odmowę wydania karty.

Pozostałe 5 wniosków zostanie rozpatrzonych w kwietniu.

Za wydanie karty parkingowej pobierana jest opłata w wysokości 21 zł. Środki te stanowią dochody budżetu państwa.

Podsumowanie

Na etapie tworzenia Zespołu założono, że organizacja jego pracy opierać się będzie o 2,5 etatu, tj.:

- Przewodniczący Zespołu – 1 etat,
- Sekretarz Zespołu – 1 etat,
- pracownik administracyjny – ½ etatu.

Opierano się wówczas na statystykach załatwianych spraw na rzecz mieszkańców powiatu raciborskiego przez Zespół w Rybniku. Rzeczywistość pokazała jednak, że skala zainteresowania mieszkańców jest znacznie wyższa i koniecznym było zwiększenie zabezpieczenia kadrowego Zespołu. Od marca 2018 r. zwiększono wymiar czasu pracy na stanowisku pracownika administracyjnego do pełnego etatu.

Członkowie Zespołu, zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, zobligowani byli do odbycia szkolenia oraz złożenia z wynikiem pozytywnym testu sprawdzającego. Dopiero po spełnieniu tego wymogu otrzymali uprawnienie do orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. W momencie powołania Zespołu 5 jego Członków posiadało stosowne uprawnienie. Pozostali zostali skierowani na szkolenie, które zorganizowane zostało w dniach 28 lutego br. oraz 16 marca br. przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Śląskim. Uczestniczyło w nim 14 Członków Zespołu w Raciborzu i wszyscy uzyskali stosowne uprawnienia. Odległy termin organizacji szkolenia, w stosunku do terminu rozpoczęcia działalności Zespołu spowodował, iż dopiero od dnia 26 marca br. można było orzekać we wszystkich specjalnościach.

Ważny aspektem w początkowej fazie działalności jednostki była wymiana doświadczeń i współpraca z innymi zespołami orzekającymi. Na szczególne uznanie zasługuje tutaj Powiatowy Zespół w Wodzisławiu Śląskim, którego Przewodnicząca oraz pracownicy bazując na własnych doświadczeniach i dobrych praktykach przekazali rady praktyczne, które w sposób istotny wpłynęły na jakość załatwianych spraw i zwiększyły efektywność pracy jednostki.

Zainteresowanie mieszkańców powiatu działalnością Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności pokazuje, jak ważną i pożądaną inicjatywą było jego powołanie w Raciborzu. Każdego dnia pracownicy Zespołu spotykają się z aprobatą i zadowoleniem osób niepełnosprawnych, ich rodzin, opiekunów prawnych, którzy doceniają fakt, że swoje sprawy mogą już teraz załatwić na miejscu.

KIEROWNIK REFERATU
SPRAW SPOŁECZNYCH

Aleksander Kasprzak

PRZEWODNICZĄCA ZESPOŁU

Joanna Koczwarą – Kozłowska